

Ціннісна складова концепту SUN в британській мовній картині світу була ідентифікована за допомогою інтерпретативного аналізу. З'ясовано, що в багатьох прислів'ях, приказках та ідіоматичних зворотах концепт SUN виступає певним символом, що несе поняттєву цінність, яка відображає британську мовну картину світу.

З метою більш повного представлення структури лінгвокультурного концепту SUN в британській мовній картині світу використано польовий метод опису концепту. Згідно з вченими З. Д. Поповою та Й. А. Стерніним, «польовий опис робиться з опорою на дані про яскравість, актуальність тих чи інших когнітивних ознак у структурі концепту» [2, с. 214]. Таким чином, ядро концепту SUN в британській мовній картині світу складають наступні елементи: *star, heat, light*. Периферію формують чуттєво-сприйнятливі характеристики сонця (*warmth, beams, rays, red*) та конотативні характеристики (positive rating – *glory, inspiration, success, prosperity*; negative rating – *a source of radiance, drying, destruction*) [4; 5].

Використання різних методів аналізу дозволяє провести об'єктивне дослідження багаторівневої структури лінгвокультурного концепту SUN. Перспективним у подальшому вивченні концепту SUN є застосування асоціативного експерименту, який надасть дані про семантичні ознаки першорядної лексеми-вербалізатора концепту у свідомості мовців на сучасному етапі існування концепту у мовній картині світу Великобританії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ладика О. В. Методологія дослідження лінгвокультурного концепту AMERICAN DREAM. Одеський лінгвістичний вісник. 2015. Вип. 6(1). С. 47-51. URL: <http://olj.onua.edu.ua/index.php/olj/article/download/280/171/> (Last accessed: 05.12.2021).
2. Попова З. Д., Стернин. И. А. Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж, 2001. 214 с.
3. Стернин И. А., Быкова Г. В. Концепты и лакуны. Языковое сознание: Формирование и функционирование. М., 1998. С. 44.
4. Chambers 21st Century Dictionary. URL: <https://chambers.co.uk/search/?query=sun&title=21st> (Last accessed: 06.12.2021).
5. Lexico. URL: <https://www.lexico.com/definition/sun> (Last accessed: 06.12.2021).

Посна А. С.
група 341.2

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Козлова В. В.

ДИСКРИМІНАТИВНА СТРАТЕГІЯ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ

Вплив є основною метою комунікації в медіадискурсі. Медіадискурс визначають як «тематично сфокусовану, соціокультурно обумовлену мовленнєво-мисленнєву діяльність у мас-медійному просторі» [5, с. 126]. Засоби масової інформації, з одного боку, є основним каналом реалізації медіа дискурсу, з іншого боку, у якості активних інтерпретаторів, вони істотно впливають на сенс переданих тем, обслуговуючи ті чи інші групи інтересів. При цьому, здійснення впливу на співрозмовника пов'язане з необхідністю використання комунікативних стратегій і тактик, які реалізуються різнорівневими мовними засобами.

Відповідно до намірів комунікантів, комунікативна стратегія є способом організації мовленнєвої поведінки. Комунікативна стратегія, як спосіб реалізації задуму, передбачає відбір та подання фактів в певному висвітленні, з метою впливу на різні сфери адресата. За допомогою набору мовно-поведінкових тактик, реалізується певна стратегія [2, с. 80]. Поняття «мовно-поведінкова тактика» позначається як «однорідна по інтенції і реалізації лінія поведінки комуніканта, що входить в його зусилля заради досягнення стратегічного перлокутивного ефекту». О. С. Іссерс поділяє мовні стратегії на основні (семантичні,

когнітивні) і допоміжні. Стратегія, яка на певному етапі комунікативної взаємодії є найбільш значущою, відповідно до ієрархії мотивів і цілей є основною [2, с. 80].

На формування комунікативних стратегій і тактик мають вплив наступні фактори: соціальний, етнічний, віковий, гендерний, особистісний, часовий [1, с. 14]. Серед факторів, що впливають на вибір комунікативної стратегії, вагому роль відіграє явище дискримінації.

Термін «дискримінація» походить від латинського слова «discrimination», що у перекладі означає «розрізнення», «виділення», «сортування» та «утиск». Дискримінація тлумачиться як «негативне ставлення, обмеження та утиск у правах, а також насильство та всілякий прояв неприязні до суб'єкта через належність його до тієї чи іншої соціальної групи» [8, с. 12]. Відносно фізичних осіб дискримінація може застосовуватися через їх національну чи расову приналежність, релігійні або політичні переконання, за ознаками соціального походження, мови, статі та матеріального становища.

Найчастіше, дискримінація виправдовується та засновується на неосвіченості, негативних упередженнях і стереотипах щодо людей і соціальних груп. Доволі часто поняття «упередженість» ототожнюють з «дискримінацією». Дискримінація виявляється в багатьох сферах діяльності суспільства. Найпоширенішою є дискримінація в сімейному житті, політиці і на робочому місці. Ознаками дискримінації є: упереджене ставлення; наявність неприпустимої поведінки, приниження і іноді насильства; необґрунтована відмова в прийомі на роботу, неповага думки іншого індивіда, його релігійних, моральних та етичних поглядів.

Дискримінація виявляється у прямій та непрямій формах. Пряма дискримінація спостерігається в ситуаціях, «коли через певні причини, що не пов'язані з людською гідністю, потенціалом чи здібністю до особи ставляться менш приязно, ніж до інших». Непряма дискримінація відбувається тоді, коли певні критерії, правила ставлять особу в не вигідне становище порівняно з іншими [7, с. 147]. Іншими видами дискримінації, за видом діяльності та сферою прояву – є дискримінація на робочому місці, в сім'ї, в політичному житті.

У ситуації спілкування, де має прояв дискримінація, стратегія не завжди зводиться до планування дій комуніканта. Під впливом психологічної установки здійснюється вибір певної стратегії спілкування, для досягнення власних цілей. Тим не менш, дискримінативна стратегія реалізується шляхом відповідності стереотипу до соціальної ролі [4, с. 51].

Стратегія дискримінації – це спосіб організації мовленнєвої поведінки, яка спрямована на ігнорування, приниження або утиск інтересів та прав іншої особи (іншого комуніканта), і в основі якої закладено упереджене ставлення до людини через їх приналежність до певної соціальної групи, або расову приналежність, специфічну мовну ознаку, релігійну приналежність, політичну діяльність, вікові особливості або гендерні ознаки.

Стратегія дискримінації має на меті прояв певної установки проти партнера під час комунікації, і зорієнтована на досягнення власних цілей, ігноруючи інтереси іншого комуніканта [4, с. 51]. Таким чином, під час комунікації у дискримінативній ситуації наявні такі психологічні установки: проти партнера та ігнорування партнера.

Так як, кожна стратегія реалізується за допомогою конкретних тактик, можна виділити тактики, підпорядковані дискримінативній стратегії. Найчастіше, прояви дискримінації в мовленні реалізуються за допомогою тактики негативної критики (негативної оцінки можливостей); тактики порівняння; тактики вказівки на неспроможність; тактики іронії; тактики висміювання; тактики пониження статусу; тактики демонстрації недовіри та тактики погрози.

Вербально дискримінативний вплив може виражатися імпліцитно (прямим шляхом) та експліцитно (непрямим). Імпліцитна дискримінація виражається через логічну імплікацію і породжується різними мовленнєвими засобами. Експліцитно дискримінаційний вплив часто реалізується в мові за допомогою мовних одиниць, що належать до функціонального класу дискримінаційних та відбувається на лексичному і синтаксичному рівнях, а також може виражатися за допомогою фразеологічних одиниць [6, с. 1].

Загалом, дискримінація може виражатися в мові двома шляхами: 1) через використання дискримінантів – лексичних одиниць, семантика яких містить набір певних дискримінантних ознак; 2) шляхом продукування дискримінантного впливу за допомогою одиниць, позбавлених дискримінантних ознак у системі мови. На лексичному рівні дискримінативна стратегія реалізується шляхом використання ненормативно-маркованої лексики, лексики з негативно-оціночним значенням, яка до того ж, є найбільш вживаною, а також за допомогою експресивно-нейтральної лексики, яка за певних умов та певного контексту набуває лайливого значення [3, с. 31-32]. Така негативно-оціночна лексика представлена стилістично зниженими словами, лайливою лексикою, експресивно забарвленими мовними одиницями. Окрім цього, вульгаризми та жаргонна лексика є експресивним засобом вираження негативної оцінки. Стилістичні семасіологічні засоби також є засобами вираження дискримінації [3, с. 32]. Зокрема синекдохно-метафоричні образи, що ґрунтуються на назвах частково табуйованих частин тіла і пов'язаних з ними дій, і цим самим знижують людей до вказаної табуйованої частини тіла, чи діяльності; тваринні метафори, що використовуються як образливі лайки.

Отже, дискримінативна стратегія в англomовному медіа-дискурсі – це спосіб організації мовленнєвої поведінки, яка спрямована на ігнорування, приниження або утиск інтересів та прав іншого комуніканта, і в основі якої закладено упереджене ставлення до людини через певні ознаки чи приналежність, яка проявляється в мас-медійному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2004. С. 11-16.
2. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики: монография. Москва: ЛЕНАНД, 2017. 308 с.
3. Журавська В. І. Дискримінація за ознакою зовнішності: системно-функціональний аспект. Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки. Житомир, 2015. № 3(81). С. 29-34.
4. Корольова А. В. Типологія комунікативних стратегій мовленнєвої поведінки в ситуаціях конфлікту. Слов'янський вісник: Зб. наук. пр. Філологічні науки. Рівне, 2006. № 6. С. 119-122.
5. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. Москва: ИТДГК «Гнозис», 2003. 280 с.
6. Мосейчук, О. М. Експліцитний та імпліцитний шляхи реалізації вербального дискримінативного впливу. Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу : збірник наукових праць. За заг. ред. М. В. Полховської. Житомир, 2017. С. 1-3. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/25497/> (дата звернення: 12.05.2022).
7. Равлінко З. П. Заборона дискримінації: загальнотеоретичне дослідження: дис.канд. юрид. наук: 12.00.01. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2016. 201 с.
8. Сунцова Е. А. Виды юридической ответственности (методология решения проблем): монография. Москва: МФЮА, 2010. 48 с.

Присіч Я. Д.

група мСОАМ-11

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Дацків О. П.

TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN A DESKTOP VIDEOCONFERENCING ENVIRONMENT

Modern students need a special approach and highly qualified specialists in the field of modern education, which would encourage the modern young generation to learn a foreign language and love to learn. The use of digital resources helps students to study at universities, stimulates their thinking, provides new opportunities and allows them to learn to discover new talents.